

ДОКЛАД ЗА ПОЛИТИЧЕСКАТА КОНСТЕЛАЦИЯ МАРТ'2014

**МЕЖДИНЕН ДОКЛАД С АНАЛИЗ И
ПРОГНОЗА ЗА ПОЗИЦИОНИРАНЕТО
НА ИНСТИТУЦИИТЕ КАТО ФАКТОР
НА ПОЛИТИЧЕСКА (НЕ)СИГУРНОСТ**

Този доклад е анализ на политическите реалности, действията и официалното говорене на политическите институции. При изготвянето му, безпристрастно и с респект към фактите, са взети всички мерки за осигуряване на обективна и точна информация, а данните, анализите и мненията са базирани на посочените източници по начина и обхвата, изложен в доклада. Анализът и прогнозата не изразяват политически пристрастия; не третират положително или отрицателно политическата констелация; не дават аргументи за ползата или вредата от нея.

Авторите не носят отговорност за информация и материали, изхождащи от други източници и не носят пряка или косвена отговорност за неточно, непълно и превратно използване на информацията, представена в доклада. Без тяхното изрично писмено съгласие съдържанието на доклада не може да бъде променяно, преработвано, приспособявано, допълвано или от него да се изработват производни материали; не може да се цитира, освен за изследователски и учебни цели - докладът не е част от публичния, а от академичния дебат. За нанесените вреди се носи съответна имуществена отговорност.

Резюме

През февруари–март 2014 г. настъпиха съществени промени в регионалната среда за сигурност на България. Появиха се нови стратегически външнополитически рискове за сигурността на страната. Възстановяването на предишното равновесие вече не е възможно. Ново устойчиво съотношение на силите не може да бъде постигнато през следващите месеци.

Превръщането на руско-украинската криза в конфликт на НАТО и ЕС с Руската федерация прокара нови разделителни линии в политическата констелация. Антипрезидентската коалиция изглежда по-сплотена и мотивирана, отколкото коалицията срещу ГЕРБ. Макар и пряко следствие от противопоставянето срещу бившите управляващи, сегашното мнозинство вече включва БСП/КБ, ДПС, Атака и ББЦ. Тази коалиция стабилизира позициите на кабинета и позволи за първи път да бъдат декларирани намерения за завършване на пълен мандат.

Липсата на активна национална позиция по конфликта пречатства ефективното управление на същинските рискове, които генерира тази криза за България. Пред лицето на външните рискове, свързани с реализация на стратегията на Москва, във вътрешнополитически план настъпват вторични рискове, свързани с характера и динамиката на управляващото мнозинство.

Има промяна в парламентарната констелация. Управляващото мнозинство изглежда стабилно и мобилизирано зад правителството. Наближаването на европейските избори води до увеличаване на политическото напрежение между всички политически партии и коалиции, включително и между тези в управляващото мнозинство.

Рисков контекст

Естественото нарастване на съперничеството между политическите партии преди евроизборите беше основното обстоятелство, което доминираше рисковете за политическата констелация. Към това обстоятелство се добави ново, което може да се окаже по-важно за развързката на евроизборите.

Политическата криза в Украйна ескалира в руско-украинска криза, последвана от инвазията и анексирането на Крим. С тези си действия Москва наруши Будапещенския меморандум от 1994 г.,¹ който даде обещание за сигурност на Украйна срещу нейното ядрено разоръжаване. Гаранциите, дадени преди 20 години от САЩ, Великобритания и Руската федерация за независимостта, суверенитета и териториалната цялост на Украйна, за това, че няма да използват сила срещу страната, бяха напълно компрометирани. Това създава несигурност за всички 189 държави без ядрени оръжия, включили се в Договора за неразпространение на ядрените оръжия от 1970 г. Анексът на Крим им демонстрира, че ядрена сила може да действа безнаказано срещу останалите и че останалите ядрени сили не могат да я спрат. Това лишава мира след края на Студената война от един от основните му стълбове – доверието, че ядрените сили ще спазват международното право. Поради тази причина, международната криза прерасна в конфликт на НАТО и ЕС с Руската федерация.

Този конфликт промени в много отношения проблемите пред държавните институции и политическите партии. Той създава стратегически рискове за България и те далеч не са само от възможни икономически санкции срещу Русия. Дълбоката обвързаност на част от българския политически елит с интересите на Москва усилва тези рискове и ги пренася върху политическата констелация; силно трансформира вътрешно-политическата ситуация в България.

Контекстът, в който ще се проведат изборите за български представители в Европейския парламент, се променя под действието на рисковите фактори на геополитическо равнище;

европейските избори придобиват ново политическо значение; българските граждани ще се произнесат отново „за“ или „против“ европейската и атлантическата си принадлежност, защото НАТО и ЕС участват в конфликт.

Позициониране на държавните институции

Народно събрание е с променена парламентарна констелация. След обявяването на двама представители от ГЕРБ и един от КБ за независими, депутати се увеличи подкрепата за управляващия съюз. Присъединяването на тези депутати към ББЦ, показва къде се позиционира формацията: декларирана критична позиция спрямо управляващите, съчетана с подкрепа в основните им битки срещу ГЕРБ и президента. Това стабилизира управляващото мнозинство; намалява значението на „Атака“ и я освобождава за критично позициониране. Стабилизирането на мнозинството до европейските избори е съпроводено със спадане на обществената подкрепа в парламента. Евроизборите увеличават напреженията между фракциите, в това число и между управляващите.

Народното събрание не заема позиция по геополитическия конфликт с Руската федерация,² в който фактически страна е и България. Въздържането на парламента от участие в консенсуса между президента и правителството и дори от консенсуса в КСНС при президента, прави нестабилна позицията на България; отваря възможности за конфронтиране в българското общество; стимулира антиевропейски и антинатовски кампании; не противодейства на агресивната проруска медийна атака за българското обществено мнение; изолира усилията на премиера и вицепремиера по сигурността да приложат цялостно и активно управление на стратегическите рискове за страната. Това отслабва изразените досега от тях и министъра на външните работи позиции пред нашите съюзници в НАТО и ЕС.

Президентът не успява да реализира идеята си за референдум, но съдейства да се постигне изненадващ резултат. Назначената за 24 март 2014 г., преди заседанието на КСНС, среща на лидерите на парламентарните политически сили за търсене на решение относно състава на ръководството на ЦИК, доведе до постигане на частично, но достатъчно, съгласие по спорните въпроси около състава на институцията и Избирателния кодекс. В резултат на постигнатото съгласие между ГЕРБ и ДПС, БСП остана в изолация и бе принудена да приеме промяна в състава на ръководството на ЦИК. Вероятно ще последва промяна на Избирателния кодекс. С това ДПС показва, макар и за кратко, но ефикасно, решаващата си позиция в политическата констелация.

Президентът³ заема категорично съюзническата позиция в конфликта и предизвика срещу себе си нова вълна на политическо противопоставяне от страна на КБ/БСП, „Атака“ и обявилите се за ББЦ депутати. Тази проруска формация генерира съпротива срещу проевропейските позиции на държавните институции и най-вече срещу президента; вероятни са обструкции на всички негови действия, с цел предизборна пропаганда, включително обвинения, че разделя, а не обединява нацията.

Свикването на Консултативен съвет по национална сигурност позволи да се формулира позиция на държавните институции,⁴ тя да се аргументира; да се посочат очакваните рискове и да се препоръчат въздействия върху тях. Проруската формация сега се стреми да омаловажи и изопачи адекватното на съюзническите задължения на страната становище на КСНС при президента.⁵ Това становище остава единствената легитимна, но отслабена позиция на България в конфликта.

Правителството има стабилизирана парламентарната подкрепа; намалиха се неговите рискове в краткосрочен план, но нарасналото нетно недоверие към него и генерирането на силни напрежения в отделни сектори, прави стабилизирането неустойчиво. Въпреки рисковете, националната среща на правителството с медиите „Открито управление“, която се състоя на 10 март 2014 г., беляза нов етап в развитието на проправителствената констелация: показана

бе новата амбиция на управляващото мнозинство и правителството да завършат пълния си мандат.⁶

Правителството се ангажира вербално с политики (в частност с идеите на БСП/КБ и „Атака“),⁷ които обслужват предизборните им кампании: за разширяване ролята на държавата в икономиката, за усилване на административния натиск върху чуждестранни инвеститори, за зле побългарената „реиндустриализация“, за отнемане на лицензите на ЕРП-та и за национализация на бизнеси на чуждестранни инвеститори. Това създава политически и инвестиционни рискове. Примери са атаките срещу големите търговски вериги. Ограничаването на ВЕИ сектора с административни мерки създава реален риск от наказателни процедури срещу България. Щетите от тези политики не могат да бъдат компенсирани от една скромна добавка към пенсиите. След изборите става вероятна смяната на най-слабите министри. Запазването на критично ниски стойности на доверие в правителството и парламента създава заплаха от нова протестна вълна при провали в управлението на страната.

Институционалното взаимодействие и конфликти се изясниха окончателно преди изборите.

Парламентарното мнозинство отхвърли всички предложения на Президента за провеждане на референдум за изборното законодателство едновременно с изборите за Европейски парламент с аргументи за необходимостта от технологично време за проверка на депозираните подписи. Определен като риск за политиката на управляващите, референдумът беше блокиран и отложен за неопределено време, с което бе ограничено неговото негативно влияние върху политиката на мнозинството.

Правителството⁸ и президентът⁹ консолидираха отговорна позиция в геополитическия конфликт. Това проблематизира отношението на по-голямата част от парламентарното мнозинство към тях. БСП/КБ, ДПС, „Атака“ и обявилите се за ББЦ депутати, се консолидира около агресивно противодействие срещу президента. Този институционален конфликт, има предназначението да укрепи управляващия политически съюз, като едновременно позволи на всяка партия да влезе в конкурентната битка за европейски депутати. Тази особена конфликтна диспозиция се повтаря от проруската формация по отношение на премиера, вицепремиера и външния министър.¹⁰ Противопоставянето на защитниците на руските интереси със собствения им премиер и ключови министри прави неубедителни усилията на президента и изпълнителната власт да заемат очакваните от България солидарни позиции като страна член на НАТО и ЕС.

Политически партии

Парламентарно представени политически партии

В началото на своята предизборна кампания ГЕРБ остави на по-заден план тезата за незабавни парламентарни избори; мобилизира се за предстоящите европейски избори; постигна положителен резултат, присъединявайки се към организаторите на подписката за предизвикване на национален референдум по изборното законодателство (502 000 от 560 000 подписа); демонстрира добър организационен потенциал.

ГЕРБ манифестира позиции на Конгреса на ЕНП в Дъблин, но в България се намира в относителна изолация, включително от извънпарламентарната опозиция. Партията е предизвикана да постигне поне показан успех на евроизборите, но има само хипотетични перспективи да се върне на власт след бъдещи парламентарни избори.

Позиционирането на ГЕРБ по отношение на конфликта с Москва вербално е замаскирано, но е същото като позиционирането на БСП/КБ.¹¹ Това е продиктувано от личния респект на ръководството на партията към силния Путин и убедеността на това ръководство, че зад него стоят русофилски настроени избиратели.

Позициите на БСП/КБ са вътрешно нестабилни. След напускането на председателя на партията, от КБ отпадна Земеделският народен съюз. За останалите партии в КБ това развитие на ситуацията изглежда неприемливо. Именно затова, част от рисковете пред БСП продължават да са свързани с КБ.

БСП преустанови публичното говорене срещу АБВ, без да променя негативното си отношение. След окончателното изключване на активистите на АБВ от партията,¹² вътрешнопартийното напрежение не е овладяно. Допълнителен дразнител е ключовата роля на ДПС при формирането на политиката на правителството и преди всичко по отношение на кадровата политика. Затова БСП започна вербална кампания срещу своя съюзник.¹³ Партията ще изчака резултатите от евроизборите и евентуалния провал на „Атака“, преди да официализира сътрудничеството си с ББЦ.

Опитът за аргументиране на първоначалната позицията на БСП по отношение на допитването в Крим, който направи нейният председател,¹⁴ бе насочен към вътрешнопартийната опозиция, която реагира остро на позициите на министъра на външните работи. Вместо да бъде възприета от партийните структури, тази позиция незабавно бе използвана от ГЕРБ и ДПС.

БСП/КБ отчетливо толерират действията на Путин; опитват се да следват общата рамка на европейския дебат, но да отстояват интересите на Руската федерация в България и Европа. Политици от това мнозинство все по-често се превръщат в говорители на проруски тези,¹⁵ насърчавайки тенденцията на вътрешно разделение и противопоставяне у нас и в ЕС по отношение на Русия.¹⁶

Под натиска на собствените си членове и симпатизанти, БСП се опита отново да промени позицията си чрез изказване на Янаки Стоилов от 26 март 2014 г.¹⁷ Партията не успява ефективно да управлява последствията от подкрепата си за нелегитимността на допитването в Крим.

Острата реакция срещу позицията на външния министър¹⁸ по конфликта е израз на доминиращите настроения и страхове в БСП. Налице е цялостно влошаване на вътрешнопартийния климат. Настъпателната политика на парламентарната група на КБ не може да компенсира щетите, които АБВ нанася на социалистите. БСП ще заеме по-открито позиция срещу президента и ще покрива тезите на „Атака“, за да се опита да удържи избирателите си – защитници на Русия. БСП е изправена пред изпитанието, което поднесе на левите преди евроизборите; те трудно могат да приемат позицията на своя премиер, на своя външен министър, на лидера на партията.

ДПС се разграничи с действията от БСП/КБ и зае изходна позиция за своята предизборна кампания; утвърждава ролята си на ментор по отношение на управлението; заема критични позиции спрямо партньора си, но запазва подкрепата си за кабинета; с това запазва и разширява влиянието си върху управлението и се превръща в „незаобиколим фактор“ в Народното събрание. Председателят на партията¹⁹ реагира остро на интервюто на Станишев, в което Крим бе свързан с Кърджали. Последвалата среща в Кърджали с Бойко Борисов²⁰ даде ясен сигнал за това, че ДПС няма да позволи на БСП да изझेме инициативата. Демонстрацията на диалог показа, че ДПС няма да толерира и поддържа всяка позиция на БСП. ДПС препотвърди значението си като партньор на БСП: оттегли искането си за мандат в ръководството на ЦИК²¹ и едновременно с това, отхвърли обвиненията на БСП, че „преяжда с власт“.²²

ДПС не е засегната от страстите на БСП/КБ и ГЕРБ по отношение на Русия и може да си позволи да се придържа официално към проевропейска позиция.

„Атака“ продължава да бъде активен говорител по онези теми, които БСП не смее да заяви публично. Най-характерното за партията е преустановяването на всякакво говорене срещу

ДПС, което показва, че дневният ѝ ред е силно променен. „Атака“ категорично се позиционира в подкрепа на Русия;²³ търси конфронтация спрямо постигнатото при Президента съгласие; вижда в това единствената възможност за мобилизиране на своите избиратели, които привлича като „националисти“ – защитници на руските интереси, към тези интереси националистите може да се окажат безразлични.

Извънпарламентарни политически партии

След изключването на членовете на БСП, които се ангажираха с проекта **АБВ**, те се ориентираха към създаването на траен политически субект; поддържат активна критична позиция спрямо неизпълнените ангажименти на БСП; разграничават подкрепата за кабинета; нямат интерес към партиите от КБ; опитват противопоставяне на ръководството на БСП и ориентация към нейни местни и регионални структури; заемат категорично проруски позиции и виждат в това нови шансове за избиратели.²⁴

ББЦ отцепи депутати от ГЕРБ и КБ и стабилизира парламентарното мнозинство. Гласуването в пленарна зала срещу ветото върху новия избран закон очерта мястото на коалицията в новата геометрия на мнозинството: критичен тон спрямо БСП; атаки срещу ДПС и „Атака“; твърдо позициониране преди всичко срещу ГЕРБ; с размита позиция по отношение на конфликта с Русия: България – „политическата ѝ врата“ към Европа, полята със соса на проевропейска ориентация.²⁵

Реформаторският блок инициира и проведе кампанията за набиране на подписи в подкрепа на предложението за провеждане на национален референдум по избраното законодателство, което не му донесе очаквания резултат – налице е разколебаването и електорално олекване. Позиционирането на РБ срещу управляващото мнозинство, поне засега не води до разширяване на потенциала за ефективно партийно партньорство с други политически субекти; продължават да са неясни позициите спрямо ГЕРБ. Коалицията влезе в дебата срещу руската анексия на Крим,²⁶ но още не е влязла в битка с антиевропейските позиции на значителна част от конкурентите ѝ за местата в Европейския парламент.

НФСБ зае позиция на категорична подкрепа за руската инвазия, но не постига резултат; губи електорална подкрепа и различимост на фона на активната позиция на „Атака“; и има слаби шансове за предстоящите избори.

Партийната констелация се променя с оформянето на три почти равностойни извънпарламентарни претендента за влизане в Европейския парламент. Разширяването на мнозинството не се основава на дълбока подкрепа за управлението на страната, което остава с високо недоверие. Временният характер на новата структура на управляващото мнозинство се вижда по отказа му да търси взаимни гаранции чрез коалиционно споразумение.²⁷ Това запазва сегашната неопределеност по отношение на политическата отговорност за управлението на страната; но нараства решителността на новото мнозинство да се конфронтира с ГЕРБ.

БСП е изправена пред вътрешни напрежения; разширяването на парламентарната подкрепа ограничава възможностите ѝ за самостоятелна политика. Нараства критичността спрямо позициите на партийното ръководство. Демонстрираните различия между БСП и ДПС имат в значителна степен и предизборен характер. Двете партии се опитват да очертаят свои зони, в които имат различни и понякога противоречащи си интереси, но остават обединени от общия си стремеж за запазване на съществуващото политическо статукво.

ГЕРБ постигна промяна в позицията на ДПС, а оттам и преразглеждане на въпроса за състава на ръководството на ЦИК; успя да усилва ефекта от напрежението между ДПС и БСП. Заедно с радикализирането на позицията на „Атака“, тези промени усилват нестабилността на БСП/КБ.

Липсата на консолидирана национална съюзническа позиция пречатва ефективното управление на рисковете, които в средносрочен план могат да дестабилизируют България; няма

ясна програма за управление на рисковете, както и прогноза за развитието на конфликта през следващите месеци.

Прогноза

Конфликт на НАТО и ЕС с Русия ще продължи да оказва влияние, както върху политическия процес в Европа, така и върху вътрешнополитическата ситуация в България. При липсата на активна позиция на страната, подкрепена от постигнато политическо съгласие на най-високо равнище, вътрешнополитическите рискове ще продължат да нарастват.

Налице е явен натиск за разширяване на влиянието на руските интереси, за промяна в геополитическия избор на страната и отслабване на нейните позиции в Европейския съюз и НАТО.

Появиха се рискове за организирането и провеждането на честни и демократични избори за български представители на Европейския парламент. Назначаването на състава на ЦИК се вписа в общата ситуация на изключителност и спешност при приемането на новия изборен закон. Точно на тези рискове противодействаха ГЕРБ и ДПС с бартера помежду си.

Продължаването на политиката на държавна намеса в икономиката влошава инвестиционния климат и увеличава рисковете от започване на съдебни процеси и наказателни процедури срещу България.

Стабилизирането на парламентарното мнозинство чрез легитимирането на нов политически субект има временен ефект и може да предизвика трайни политически последици. Изграждането на нова констелация, включваща още един политически субект, няма да разшири подкрепата за управлението, но ще задълбочи съществуващите взаимни зависимости и противопоставяне.

Заключение

Основният риск от конфронтацията на САЩ и ЕС с Руската федерация е събуждането на едно от най-старите разделения в българското общество на „русофили и русофоби“. Това създава опасност за единството на нацията, за доверието към държавните институции, за подкрепата на политическите партии и, в последна сметка, за възможностите на страната да мобилизира съпротивителните си сили за неутрализирането на най-големите рискове за националната ѝ сигурност след падането на Берлинската стена.

Сложната обстановка, борбата на няколко фронта, появата на нови разделителни линии, може да доведе до неуспех някои партии-претенденти за Европейския парламент.

БЕЛЕЖКИ

¹ Memorandum on Security Assurances, known as the Budapest Memorandum, in connection with Ukraine's accession to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons, signed Dec. 5, 1994.

² До обща позиция на НС не се стигна, въпреки насроченото обсъждане на такава. В заседанието на 19.03.2014 г. Л. Местан поиска отлагане на обсъждането с аргумента „Ако ще трябва да има декларация на Народното събрание, то тя трябва да бъде надпартийна, обща позиция на българския парламент, консенсусна...Още по-добре би било парламент, правителство, президент да успеем да постигнем обща държавна позиция“. <http://www.cross.bg/pozitziya-mestan-deklaratziya-1401857.html#ixzz2xFvvJRiZ> От последвалите изявления на управляващите стана ясно, че Народното събрание няма да успее да изработи обща позиция: М. Миков (23.03.2014) „При тази ситуация е очевидно, че трудно може да се изработи една всеобща позиция за Украйна в Народното събрание. Не знам защо парламентът трябва да бъде тикан в невъзможното.“ <http://bnr.bg/post/100378469/mihail-mikov-trudno-moje-da-se-izraboti-vseobshta-pozicia-po-ukraina> Така постигането на политическо съгласие се отложи за заседанието на Консултативния съвет по национална сигурност при Президента. След приетото с широк консенсус становище на КСНС, от БСП отново се върнаха към темата: Декларация на ПГ на КБ (26.03.2014) „Българският парламент беше в състояние да изработи по-силна и по-балансирана позиция от тази, която се формира след Консултативния съвет.“ <http://www.bsp.bg/bg/novini/view/deklaraciq-na-parlamentarnata-grupa-na-koaliciq-za-bylgariq-26-03-2014-g/4793>

³ Интервю на Президента Плевнелиев в предаването „Панорама“ по БНТ, 21 март 2014 г., <http://bnt.bg/news/politika/plevneliev-ba-lgariya-nyama-da-priznae-aneksiraneto-na-krim-krim-e-chast-ot-ukrajna-a-ukrajna-e-v-evropa>

⁴ Становище и предложения на Консултативния съвет за национална сигурност относно рисковете пред България, свързани с развитието на кризата в Украйна: <http://president.bg/news1819/stanovishte-i-predlozheniya-na-konsultativniya-savet-za-natsionalna-sigurnost-otno-no-riskovete-pred-balgariya-svarzani-s-razvitiето-na-krizata-v-ukrayna.html>

⁵ В. Сидеров (24.03.2014) „Видях тревожна атмосфера на КСНС на васално поведение спрямо американското посолство.. Докладите бяха изключително казионни, тенденциозни, все едно написани от американското посолство...Правят се едни констатации, обяснява се, че за България няма пряка военна или друга заплаха, анализира се Русия като враждебна страна.“ <http://www.focus-news.net/news/0000/00/00/1899201/>

⁶ С. Станишев „Докато правителството изпълнява програмата, с която е избрано, може да разчита на категоричната подкрепа на БСП. Работата е само в началото си и след първите стъпки, очакваме още по-категорични действия във всички сфери“ http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2014/03/10/2258092_sreshtata_na_oresharski_stanishev_i_mestan_s_mediite/

⁷ Я. Стоилов (16.03.2014) „До 20 април правителството ще представи програма, която ще включва конкретни мерки в предстоящата 1 година. Ние залагаме на всички форми на реиндустриализация, в съответствие и с нашата програма за активната роля на държавата като регулатор, собственик и инвеститор“ <http://bsp.bg/bg/novini/view/qnaki-stoilov-nie-zalagame-na-vsichki-formi-na-reindustrializaciq/4747> Др. Стойнев (15.03.2014) „Ако до вторник електроразпределителните дружества не се разплатят към НЕК, аз съм принуден да сезирам главния прокурор за евентуално престъпление от тяхна страна, а също така ДКЕВР има право да започне процедура по отнемане на лицензите и на трите дружества <http://www.focus-news.net/news/2014/03/15/1895640/dragomir-stoynev-ako-do-vtornik-erp-tata-ne-se-razplatyat-kam-nek-sam-prinuden-da-seziram-prokuraturata.html>

⁸ Кр. Вигенин (18.03.2014) „Нееднократно заявихме, че подкрепяме неприкосновеността на суверенитета на Украйна и запазването на нейната териториална цялост. Референдумът в Крим беше организиран в нарушение на конституцията на Украйна и от юридическа гледна точка

не е легитимен. Такава е позицията и на цялата международна общност." http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2014/03/18/2263828_kristian_vigenin_bulgarskata_poziciia_za_ukraina_e/

⁹ Р. Плевнелиев (21.03.2014) „Няма как да си затваряме очите, когато виждаме анексирането на територия от една независима държава. Ние трябва да кажем ясно, че България няма да признае анексирането на Крим, че Крим е част от Украйна, а Украйна е Европа" <http://bnt.bg/predavaniya/panorama/ochakvajte-panorama-21-mart-2014>

¹⁰ В. Сидеров (24.03.2014) „Продължаваме да искаме оставката на Кристиан Вигенин. Той направи един голям гаф, като призна за легитимни едни превратаджии и неофашисти" <http://bnt.bg/part-of-show/volen-siderov-nyama-da-ima-obshta-pozitsiya-za-ukrajna>

¹¹ Декларация на ГЕРБ 16.03.2014 „Международната изолация на Русия стана очевидна в Съвета за сигурност на ООН, където тя единствена застана зад действията си в Крим и предстоящото анексиране на украинска територия" http://www.gerb.bg/bg/events/positions-news-detail/cat_id/3/from/positions-news/id/27686 Б. Борисов (21.03.2014) „Ако ще има санкции, те да са много строги и крайни. Иначе е по-добре да няма санкции, защото половинчати санкции само ще ударят България...Ние не трябва да се скарваме с Русия. „Южен поток" е важен." http://www.gerb.bg/bg/events/eventsdetail/cat_id/5/from/eventslist/id/27729

¹² Я. Стоилов (0703.2014) НС на БСП е констатирал прекратяване на членството (на Г. Първанов, Р. Петков Е. Желев, Р. Янакиева, Л. Веселинов, Ем. Константинов, Вл. Калчев, Ив. Станкова-Пенкова, Б. Арабаджиева, както и Г. Близнашки) с оглед на вече осъществяваната паралелна политическа дейност чрез друга политическа формация, чрез засягане на единодействието на партията и изразеното намерение за самостоятелно участие, както в предстоящите европейски избори, така и в следващите национални избори" <http://bsp.bg/bg/novini/view/qnaki-stoilov-silata-na-dneshното-reshenie-e-v-prikljuchvane-na-tema-koqto-vnasq-pyl-na-qsnata-po-vyprosa/4719>

¹³ А. Кутев (26.03.2014) „Това, което направи ДПС, е политически жест безспорно. Това е адекватен жест на това, че гласувахме срещу майчиния език. Те си защитават в интереса. Но това до този момент не може да доведе до раздори в управляващата коалиция" <http://btvnews.bg/article/bulgaria/politika/kutev-dps-si-vrashta-za-maichiniya-ezik-i-usednalostta.html>
Г. Кадиев (27.03.2014) „Трудно е да се говори за БСП като монолитна по отношение на ДПС. Аз съм съгласен, че прекаляваме с репликите. Като считаме, че ДПС преяждат с власт, да направим нещо да не го правят. Никой не отговаря защо всички икономически комисии в парламента са на ДПС" <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=3829922>

¹⁴ С. Станишев (19.03.2014) "Когато говорим за нашите избиратели и тяхната позиция, да си представим една хипотетична картина - етническите турци в България не се представляват от националноотговорна партия като ДПС, а изведнъж се появи политически субект, който се ръководи извън България от друг център и се прави референдум на подобна тема в Кърджалийска област." <http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=3716928>

¹⁵ Я. Стоилов (26.03.2014) "Не приемаме подкрепата от външни сили на екстремистки групи в Украйна при смяната на властта. Обявяваме се срещу засилването на крайни националистически, крайно десни и неофашистки групи в Украйна" <http://www.bsp.bg/bg/novini/view/deklaracij-na-parlamentarnata-grupa-na-koaliciq-za-bylgariq-26-03-2014-g/4793>

¹⁶ Франк-Валтер Щайнмайер осъди опита на Русия „да раздели Европа", Агенция Фокус, 22 март 2014 година <http://www.focus-news.net/news/2014/03/22/1898441/frank-valter-shtaynmayer-osa-di-opita-na-rusiya-da-razdeli-evropa.html>

¹⁷ Тезата, изразена от Янаки Стоилов влиза в противоречие с постигнатото съгласие на КНСЧ <http://www.bsp.bg/bg/novini/view/deklaracij-na-parlamentarnata-grupa-na-koaliciq-za-bylgar->

iq-26-03-2014-g/4793

- ¹⁸ Декларация на БСП-Благоевград (16.03.2014) "Разграничаваме се от изявленията и изразените позиции на министъра на външните работи Кристиян Вигенин, защото те не отчитат сложността на ситуацията, русофилските настроения на болшинството българи и необходимостта от баланс на интересите на противостоящите страни." http://www.blagoevgradutre.bg/2014/03/16/215725-bsp_blagoevgrad_vustana_sreshtu_vigenin
- ¹⁹ Л. Местан (19.03.2014) "Няма дори наченки на такива настроения и тук съм абсолютно категоричен и бих призовал и лидерите на политическите сили – парламентарни и извънпарламентарни, в това число и президента, да не се разгръщат необосновано, да не кажа безотговорно, хипотези какво би станало в България, защото в България предпоставки за подобни референдуми няма" <http://www.dnes.bg/politika/2014/03/19/niama-predpostavki-za-referendum-v-kyrdjali.219498>
- ²⁰ Л. Местан след срещата „ГЕРБ може да разчита на подкрепата на депутатите от ДПС за избирането на предложения от ГЕРБ кандидат за незаемото зам.-председателско място в ЦИК." http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2014/03/23/2266825_borisov_dogovori_s_mestan_podkrepa_za_gerb_za/
- ²¹ Л. Местан „ДПС не иска трети член в ЦИК, няма да внасяме изменения в Изборния кодекс, нито ще бъдем съвнесители, ако от други парламентарни групи се появи подобна идея" <http://bnt.bg/news/politika/dps-se-otkazva-ot-treto-myasto-v-tsik>
- ²² Й. Цонев (26.03.2014) "Първо, да спрат с мантрата ДПС преяжда с власт, защото това е категорично невярно" <http://bnt.bg/part-of-show/jordan-tsonev-otsta-pkata-na-dps-ne-e-proyavana-slabost>
- ²³ В. Сидеров (24.03.2014) „Позицията на „Атака“ е ясна - България не трябва да се включва в санкциите срещу Русия и трябва да признае законния референдум в Крим... Предприети под натиск на САЩ, санкциите срещу Русия са глупави" <http://www.cross.bg/bulgariya-rysiya-krim-1402636.html#axzz2xFvPaFra>
- ²⁴ Г. Първанов (19.03.2014) „Много трудно да се оспори волята на населението на Крим и внушенията, че референдумът е проведен под дулата на оръжия, не са убедителни...Трябва да се обявим против санкциите срещу Русия, защото ще бъдем много ощетени от тях. <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=3727924>
- ²⁵ Н. Барекков (17.03.2014)„Днес ние можем да бъдем политическата врата за Русия към Европа....Активна роля в регулирането на конфликта трябва да играе Европейският съюз." <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=3698187>
- ²⁶ „Реформаторският блок настоява България да има твърда позиция срещу анексията на Крим, като подкрепи международни санкции" http://blog.reformatorskiblok.bg/2014/03/blog-post_8485.html
- ²⁷ С. Станишев (10.03.2014) „Коалиционното споразумение между двете партии е програмата, същността, причината да подкрепяме правителството" http://focus-news.bg/news/2014/03/10/1893326/sergey-stanishev-si-zadade-sam-vaprosa-za-preyazhdaneto-s-vlast-na-dps-i-kak-bsp-se-ogava-i-ne-mozhe-da-zashtiti-pozitsiite-si.html?utm_source=flip.bg